

Poul Erik Mouritzen
Institut for Statskundskab
Syddansk Universitet

Program for politik-ugen 2015 Forholdet mellem politikere og embedsmænd

Indhold

1. Årets politik-uge
2. Undervisningens placering
3. Forberedelse til politik-ugen
4. Ugeplan
5. Velkommen til eleverne fra Sct. Knuds og Midtfyns gymnasium

1. Årets politik-uge

Vi har i de senere år haft et usædvanligt antal sager som typisk involverer en minister, nogle embedsmænd og Folketinget. I skrivende stund er den brændende sag den såkaldte Eritrea-sag. Men blot indenfor det seneste år har vi hørt meget om skattesagen, nødløgnssagen og statsløsesagen. Sidstnævnte vil i øvrigt få en afslutning i foråret 2015 med en kommissionsberetning.

Is there something rotten in Denmark? Nogle forklarer de mange sager med henvisning til tilfældigheder, fordi der ikke er fællestræk ved dem. Andre henviser til det ændrede mediebillede med 24 timers overvågning af magthaverne. Atter andre mener faktisk, at der er noget fundamentalt galt som der bør rettes op på. I årets politikuge vil i møde alle typer af argumenter for og imod mere grundlæggende reformer. I vil få lejlighed til at komme helt ind i maskinrummet i det politisk-administrative system i Danmark og møde nogle af de centrale aktører i debatten om forholdet mellem politikere og embedsmænd såvel som debatten om forholdet mellem regering/ministre og Folketinget.

DJØF nedsatte i foråret et særligt udvalg - opkaldt efter formanden, tidligere departementschef Bo Smith - som skal kulegrave emnet. I vil også få indtil flere oplæg fra gode kræfter, der er tilknyttet udvalget, herunder også fra formanden, Bo Smith.

2. Undervisningens placering

Årets politik-uge finder sted 2. – 6. februar. Hovedparten af politikugen foregår i lokale U100 i SDUs konferencecenter på Campus. Enkelte formiddage vil dog finde sted i andre lokaler:

- Tirsdag den 3. februar om formiddagen finder sted i U55. Om eftermiddagen er vi tilbage i U100.
- Torsdag den 5. februar om formiddagen finder sted på Sct. Knuds Gymnasium (kantine), Læssøegade 154, 5230 Odense M. Om eftermiddagen er vi tilbage i U100.
- Fredag den 6. februar om formiddagen finder sted i U45. Om eftermiddagen er vi tilbage i U100.

3. Forberedelse til politik-ugen

Vi skal bruge to nye bøger i politikugen, *Mørkelygten* og *Ansvar, der forsvandt*. Ikke alle dele af bøgerne skal indgå i pensum, men dels vil vi gennemgå nogle af de mest aktuelle sager med udgangspunkt i bøgerne, dels vil der være nogle tværgående kapitler, som vil være en næsten nødvendig hjælp, når I skal besvare opgaven i politikugen. Det vil derfor være en god ide at anskaffe sig dem (udover pligtlæsningen er der tale om bøger, som er helt aktuelle og spændende).

Vi har fået en meget fornem rabat på de to bøger. Hvis I bestiller dem begge, kan I købe dem til under 2/3 af normalprisen på 700 kr. Jeres pris er 449 kr.

Hvis I skal have bøgerne til rabatpris skal I sende navn og adresse til forlagets mail slforlagene@samfundslitteratur.dk. Sørg for i emnefeltet at angive rabatkoden SAM15.

Der er normalt nogle dages ekspeditionstid, så sørg for at bestille bøgerne nu eller den 10. januar (der lukkes for bestilling med rabat den 15. januar.)

Der er udarbejdet en materialesamling, som kan købes i boghandelen. Det forudsættes, at I alle har læst artiklerne i materialesamlingen inden politik-ugens start. Materialesamlingen er bestilt så den skulle være klar mandag den 12. januar. Referencerne nedenfor er angivet med *, hvis de er omfattet af materialesamlingen.

4. Ugeplan for politik-ugen 2004

Mandag 2. februar

- 8.15 – 9.00 **Introduktion til politik-ugen**
Udlevering af det første eksamensspørgsmål
Poul Erik Mouritzen
- 9.15 – 10.15 **Den parlamentariske styringskæde**
Ministerstyret
Ministeransvarlighed
Opbygningen af et ministerium
Poul Erik Mouritzen
- Litt:
Tim Knudsen & Pernille Boye Koch, 2014. *Ansvarer der forsvandt – om magten, ministrene og embedsværket*. Samfundslitteratur (kapitel 4 *Ministres ansvar*, pp 57 -75).
- Christensen, Jørgen Grønnegaard 2013. ”Det administrative system” i Christensen, Jørgen Grønnegaard og Jørgen Eklit (red.) *Det demokratiske system*, Hans Reitzels Forlag, pp. 137 - 146 *
- Ministeransvarlighedsloven
(<https://www.retsinformation.dk/forms/r0710.aspx?id=59299>)
- 10.30 – 12.00 **Embedsmandens pligter**
Marius Ibsen
- Litt:
Ansvarer der forsvandt (kapitel 5, *Embedsmandsansvarer*, pp. 75 – 93)
Betænkning 1443, 2004. Embedsmænds rådgivning og bistand, kapitel 5. (http://www.fm.dk/Publikationer/2004/~media/Files/Publikationer/2008/Download/Betaenkning_1443.ashx)
- 12.00 – 13.00 Frokost
- 13.00 – 14.15 **Folketing og regering i et magtpolitisk perspektiv**
Poul Erik Mouritzen
- Litt.
Damgaard, Erik 2003. *Folkets styre. Magt og ansvar i dansk politik*. Aarhus Universitetsforlag. (kapitel 7, *Folketing og regering*, pp. 110 – 129.*
Lov om undersøgelseskommissioner
Se <https://www.retsinformation.dk/forms/r0710.aspx?id=341>

- 14.30 – 15.10 **En scient. pol. i arbejdstøjet: Bo Smith Udvalgets arbejde**
Adjunkt Niels Opstrup, Institut for Statskundskab og medarbejder i udvalgets sekretariat.
- 15.20 – 16.00 **Hvad er ”politisering” af embedsmænd?**
Niels Opstrup
- Hustedt, Thurid & Heidi Houlberg Salomonsen, 2014. ”Ensuring political responsiveness mechanisms in ministerial bureaucracies” pp. 1 – 20 in *International Review of Administrative Sciences*.*
- Tirsdag 3. februar Formiddagens program finder sted i U55.**
- 8.30 – 10.00 **Mørkelygten**
Journalist Jesper Tynell
- Tynell, Jesper, 2014. *Mørkelygten. Embedsmænd fortæller om politisk tilskæring af tal, jura og fakta*. Samfundslitteratur, pp 319 – 357 (de to afsluttende kapitler).
- 10.10 – 10.55 **En scient. pol. i arbejdstøjet:
Arbejdet som ministersekretær
Hvordan betjenes en minister?**
Cand. scient. pol. Julie Grunnet Wang. Tidligere ministersekretær for Christine Antorini, nu medarbejder i Bo Smith Udvalgets sekretariat.
- 11.00 – 11.30 **Alle sagers moder: Tamilsagen**
Poul Erik Mouritzen
- Litt:
Hvidtfeldt, Jette, 2002. ”Ministerens Ansvar” i Erik Valeur m.fl. *Magtens Bog*, Aschehoug, pp. 412-427*
Case: Tamil-sagen* Læs casen grundigt og flere gange så I er forberedt på et ”cold call”.
- Forbered Jer derudover ved at se ”Mens vi venter på retfærdigheden” (https://www.youtube.com/watch?v=E5_R45WtWos)
- 11.30 – 12.30 Frokost
- 12.30 – 13.30 **Tamilsagen i tilbageblik**
Direktør Johan Reimann, Kriminalforsorgen
- 13.40 – 14.25 **Spørgsmålsinstituttet**
Julie Grunnet Wang
- Litt:
Christiansen, Flemming Juul og Asbjørn Skjæveland. 2013.

”Folketinget” i Christensen, Jørgen Grønnegaard og Jørgen Eklit (red.)
Det demokratiske system, Hans Reitzels Forlag, pp. 115-120.*

14.35 – 15.20

Dagens sag: Eritrea

Poul Erik Mouritzen

Litt:

Følg mediernes behandling af sagen, særligt i Berlingske (brug infomedia)

15.30 – 16.00

Hvordan skriver man en god kronik?

Lektor Davis Trads, Institut for Statskundskab. Tidligere chefredaktør på Information

Onsdag 4. februar

8.15 – 9.15

Institutionel teori om reformer

Poul Erik Mouritzen

9. 30 – 10.00

Styreformen i kommunerne

Poul Erik Mouritzen

Dyhrberg, Niels, Simon Krogh og Niels Opstrup 2010. ”Styreformer – en teoretisk introduktion” i Poul Erik Mouritzen (red.) *Opfundet til lejligheden. Evaluering af regionernes politiske styreform*. Syddansk Universitetsforlag, pp. 41 – 56.*

10.10 – 10.55

Politikere og embedsmænd i kommunerne

Marius Ibsen

Ibsen Marius, 2014. *Normer for kommunale embedsmænds adfærd, især i samspillet med politikerne* (udarbejdet til brug for Bo Smith udvalgets arbejde)*

11.05 – 12.00

Rådgivning af borgmesteren: Hvor går grænserne?

Poul Erik Mouritzen

12.00 – 12.45

Frokost

12.45 – 13.30

En scient. pol. i arbejdstøjet: Arbejdet som ministersekretær

Ministersekretær i Kulturministeriet, cand. scient. pol. Anne Kirkegaard

13.45 – 14.30

Ministerens relationer til Folketing, regering, ordførere

Anne Kirkegaard

14.45 – 16.00

Tanker om fremtidens centraladministration og om forholdet til Folketinget

Tidligere departementschef, udvalgsformand Bo Smith

Torsdag 5. februar Formiddagens program finder på Sct. Knuds Gymnasium

8.30 – 9.55

Ansvarret der forsvandt

Lektor Pernille Boye Koch, RUC

Litt:

Ansvarret der forsvandt (kapitel 12, Demokratiske dilemmaer (pp. 189 – 221) og kapitel 13, *Kan vi forbedre systemet* (pp. 221-240).

10.05 – 10.55

Borgmester og kommunaldirektør: Sammen og hver for sig.

Borgmester Anker Boye, Odense kommune

11.05 – 12.00

Truslen fra ”sagerne” og hvad kan der gøres?

Departementschef i Statsministeriet, Christian Kettel Thomsen

12.00 – 13.00

Frokost

13.00 – 13.45

Incitament, kultur og embedsmænd

Poul Erik Mouritzen

Litt:

Christensen, Jørgen Grønnegaard (1999). ”Det tidløse ministerstyre” i Jørgen Goul Andersen m.fl. *Den demokratiske udfordring*, København: Hans Reitzels Forlag, 185-197.*

14.00 – 15.00

Mellem faglighed og politik. Arbejdet i strukturkommissionen

Poul Erik Mouritzen

Mouritzen, Poul Erik (2009) ”Strukturkommissionen: Mellem politik og faglighed” kap. 8 i Christensen, Jørgen Grønnegaard, Poul Erik Mouritzen og Asbjørn Sonne Nørgaard, *De store kommissioner*. Syddansk Universitetsforlag.*

15.15 – 16.15

Dagens sager: Nødlønnen og Statsløsesagen

Poul Erik Mouritzen

Litt:

Læs to eller flere af de relevante kapitler *Mørkelygten* og *Ansvarret der forsvandt*.

Fredag 6. februar Formiddagens program finder sted i U45

- 9.00 - 10.00 **Oppositionspolitikeren og ministrene**
MF Johanne Schmidt Nielsen (EL)
- 10.05 – 11.00 **Den første reformator**
Ritt Bjerregaard, tidligere minister, borgmester og EU kommissær
- 11.05 – 12.00 **Ministeren: Fungerer det som det skal? Skal der laves noget om?**
Undervisningsminister Christine Antorini
- 12.15 – 13.00 **Udlevering af det andet eksamensspørgsmål**
Spørgetime
Poul Erik Mouritzen

5. Velkommen til eleverne fra Sct. Knuds Gymnasium og Midtfyns Gymnasium

Vi har i år den fornøjelse af kunne byde velkommen til en stor gruppe elever fra Sct. Knuds Gymnasium og Midtfyns Gymnasium. I gymnasieelever følger ikke hele politikugen, men kun tre formiddage, henholdsvis tirsdag, torsdag og fredag.

Samarbejdets formål er brobygning, dvs. at lette overgangen fra gymnasium til universitet. Et af formålene er bl.a. at I, gymnasieeleverne, får et bedre grundlag for at søge optagelse på universitetet ud fra en mere realistisk opfattelse af studiets indhold, end man normalt kan få ved læsning af pjecer o.l.

Vi tror meget på dette brobygningsprojekt og glæder os til at modtage jer. Bland jer godt og grundigt med vores nuværende studerende, snak med dem, hør om det faglige og sociale liv på universitetet, fagenes indhold, osv.

Vi vil i løbet af politikugen holde en lille session for Jer om statskundskabsstudiet, hvor I får mulig for at stille spørgsmål.

God fornøjelse